

FORBUD ELLER „FÆRØ“-ORDNING

Udtalelser af landsrådsmedlem *Jørgen Olsen*, Holsteinsborg

Den første tilhænger af skrappe spiritusindgreb i Grønland har meldt sig blandt landsdelens førende politikere. Landsrådsmedlem Jørgen Olsen, Holsteinsborg, agter på sommerens landsrådsmøde at gå ind for enten totalt forbud i Grønland eller kraftige og drastiske restriktioner, en „Færø-ordning“, hvis der ikke kan samles flertal om forbudet.

Jørgen Olsen er landsrådets anciennitetsmæssige alderspræsident. Han har, på store og overbevisende stemmetal fra valg til valg, siddet i landsrådet uafbrudt siden 1955.

– Hvad er Deres mening om det grønlandske spiritusproblem?

– Der er mange steder tale om et graverende misbrug, der må stoppes. Spiritus er blevet en last og et tyngende onde for det grønlandske folk. Det er roden til næsten alt ondt i Grønland. Arbejdet, hjemmene, vor økonomi, børnene, sundhedsforholdene og vor prestige lider under det.

– Hvad er Deres holdning overfor indgreb?

– Kunne jeg bestemme på egen hånd, ville jeg have totalt forbud, selvom jeg ved, at erfaringerne virker skræmmende fra forbudsperioder andre steder. Det behøvede ikke at gå på samme måde hos os. Men kan forbudet ikke gennemføres, vil jeg gå ind for en slags „Færø-ordning“, sådan at spiritus i et bestemt omfang kan rekvireres af voksne fra Danmark af voksne, der i enhver henseende har demonstreret, at de har orden i deres pengesager, f. eks. er uden restancer på offentlige lån til båd og hus o. s. v. For at nævne et eksempel kunne man tænke sig, at familiefædre, der således havde vist økonomisk modenhed og evne til økonomisk planlægning kunne få ret til at rekvirere 24 flasker spiritus og 24 flasker vin foruden øl hvert år, mens ikke-forsørgere kunne få halvdelen. Der er kun tale om et eksempel. Jeg har ikke lagt mig fast på de nævnte kvanta.

– Vil de landsrådsmedlemmer, der går ind for noget sådant, ikke miste popularitet og stemmer?

– Det ved jeg ikke, og det interesserer mig ikke. Det er folkets sundhed og børnenes fremtid, det drejer sig om, ikke den enkelte politikers personlige popularitet. Forøvrigt har jeg så megen tiltro til mine landsmænd, at jeg tror, at kun unge, uerfarne og ansvarsløse grønlandere kan ønske den nuværende tilstand opretholdt uændret. Der må sættes effektivt ind nu. Enhver oprigtigt tænkende og ansvarsbevidst kvinde og mand må nu hilse indgreb med glæde. Vi er ved at blive ødelagt i Grønland. Vi må standse ødelæggelsen. Vi er i landsrådet valgt til at varetage folkets og landets interesser, ikke til at lefle efter folkegunst.

– Føler De, at De er den rette til at tale, som De gør her, og som De ofte har gjort det i landsrådet?

– Hvis De dermed vil antyde, at det er bekendt, at spiritus også er et problem for mig, skal jeg da gerne bekræfte det. Men erfaren mand er god at gæste. Iøvrigt bør man hæfte sig ved, *hvad* der siges, og ikke *hvem* der taler. Det andet er jo barnagtigt. Men som sagt: det er rigtigt, at jeg fra tid til anden drikker og drikker meget. Når jeg først er begyndt, bliver jeg ved. Sådan er der mange, som har det i Grønland. Jeg har brugt mange penge til spiritus, alt for mange, og jeg har lidt under dagen-derpå mange, mange gange. Med irritation, uklare tanker, nedsat arbejdssevne og frygtelige samvittighedskvaler, rystende hænder og selvbefejdelser. Det er et helvede bagefter. Drikker man flere dage i træk – ofte uden at spise – drikker man til sidst for at udsætte afregningens time. Men den kommer jo endda med alle sine følgesvende. For mig og for mange er det et enten-eller. Men jeg kan holde op, og derfor ville jeg hilse et forbud med glæde. Jeg har ikke noget imod at nævne dette, for en fri mand lyver ikke. Joh, – jeg synes, at jeg er den rette til at tale, som jeg gør.

– De har i Holsteinsborg modsat Dem spiritusbevilling til lokale restauranter?

– Jeg ønsker ikke, at enkeltpersoner skal tjene på en spiritusbevilling. Giver man en dag en sådan privat spiritusbevilling, nedlægger jeg mit landsrådsmandat i protest. Men giver man en bevilling til en restaurant, hvis udbytte kommer det offentlige til gode, vil jeg kunne bifalde det.

– Hvad er Deres mening om Grønlands nuværende status indenfor det danske rige?

– En ung mand kom til mig fornylig og ville vide, hvad jeg mente om hans tanker om et nationalistisk grønlandsk parti og om indførelsen af et grønlandsk flag. Jeg sagde til ham, at han som enhver fri mand har ret til at mene og sige, hvad han vil, men at jeg anså hans tanker for at være uden fremtid, og at jeg selv heller ikke ønskede, at de skulle have nogen fremtid. Vi har jo et flag, sagde jeg, og det elsker vi. Jeg gyser ved tanken om, at Grønland skulle høre sammen med noget andet land end Danmark.

Landsrådsmedlem Jørgen Olsen.

— De blev engang kaldt Grønlands Lumumba. Er De blevet gammel, træt og reaktionær?

— Det er der givetvis folk, som mener. Dem om det. Jeg har ikke noget imod at erkende, at jeg har revideret mange synspunkter gennem årene, og at ting, jeg sagde for måske 10–15 år siden, var noget vrøvl. Levende mennesker, der tænker over tingene, ændrer i tidens løb anskuelse på mange punkter og er ikke bange for at give udtryk for det. Kun dumme mennesker er påståelige og mener, at hvert ord, de har talt, er den rene og skære visdom, der ikke kan omvurderes. At leve betyder at udvikle sig, og jeg har i dag større erfaring og indsigt, end jeg havde tidligere. Hvis folk på det grundlag kalder mig gammel og tandløs, så må de da gerne det. Jeg forbeholder mig ret til at sige, hvad jeg i enhver situation mener er rigtigt og til Grønlands bedste. Vil man på det grundlag kassere mig, ja så må man kassere mig.

— Der har været ymtet om, at kan Danmark ikke økonomisk holde tempoet i Grønland, kunne man se sig om efter en anden bistand?

— Den hund, der logrer for alle, er ingen mands hund. Og vil man sejle med i medbør, skal man ikke give sig til at beklage sig, hvis vinden løjer af eller bliver til modvind. Danmark og Grønland hører efter min mening sammen i lyst og nød. Sådan gælder det i et ægteskab, — også i ægteskabet mellem Danmark og Grønland. Vi må være solidariske. Mange af de unge, der nu klager sig, mangler ganske enkelt kendskabet til en fortid, der ligger blot 25–30 år tilbage. Da kunne man træffe fattigdom og nød i Grønland. Jeg viste engang Johs. Kjærbøl det tørvemurshus, som jeg boede i som barn. Hvor sov du, sagde Kjærbøl. Der, svarede jeg og viste ham det gulvbræt, der havde været min seng. Hytten var på 6×6 alen, og den rummede 21 mennesker. Jeg har engang af sult prøvet at spise græs. Ungdommen i Grønland i dag har store og gode muligheder, og danskere og grønlændere er i fællesskab nået så langt, at vi kan være stolte af det og lade stoltheden inspirere os til stadige fremskridt.

— Hvad bør mottoet i Grønland være i dag?

— Arbejde og sparsommelighed. Thorkil Kristensens livrem bør tages i brug hos os, ligesom vi udmærket kan have gavn af at huske hans slagord om, at „det er ikke fint at være flot“.

(Fra Berlingske Tidende).